

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI SVP

ČESKÁ LÍPA

ZA ŠKOLNÍ ROK 2020/2021

„Kdo se ujímá duší, má čas“ Tomas Sjodin

6.10. 2021

PhDr. Zdeňka Průchová

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název zařízení: SVP v České Lípě je součástí Dětského diagnostického ústavu, střediska výchovné péče a základní školy, Liberec, U Opatrovny 3, Liberec 460 01. Příspěvková organizace

Zřizovatel: MŠMT, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

Adresa: Havlíčkova 443, Česká Lípa, 470 01

Ředitel DDÚ: Mgr. Bc. Vladimír Brebta

Vedoucí SVP: PhDr. Zdeňka Průchová

Web: www.svpcl.cz

CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

SVP je zařízení zaměřené na ambulantní práci s dětmi, dospívajícími a rodinami, u kterých se objevují výchovné, osobnostní a vztahové potíže vázané na školní prostředí nebo aktuální rodinnou situaci. Zařízení funguje pro děti s různými obtížemi, které řešíme ve spolupráci s dalšími institucemi a odborníky. Podporujeme také rodiny, kde se obtíže vyskytují teprve krátkodobě a je možné rychle nastartovat potřebnou změnu chování dítěte. SVP nabízí podporu a vzdělávání pedagogům a jiným vychovatelům např. pěstounům.

Hlavním cílem naší práce je podpora rodin a jednotlivců v náročných situacích či obdobích. Při práci se snažíme maximálně využívat potenciálu konkrétní rodiny a každého jejího člena. Věříme, že trvalá změna jednotlivce je možná především tehdy, když se na změně podílí i jeho nejbližší okolí.

Naše klienty se snažíme inspirovat v hledání dalších možností řešení obtížných situací, nabízíme jim porozumění a pohled zvnějšku.

POSKYTOVANÉ SLUŽBY

Poradenství pro děti a rodiče Poradenství využíváme v případech, kdy není potřeba dlouhodobě pracovat na nastavení trvalých nebo velkých změn. Jedná se převážně o jednorázové konzultace nebo krátkodobou spolupráci (max. 3 konzultace). Klienty také poradensky podporujeme v náročných nebo stresových situacích, po prožitých traumatech, při náhlých změnách.

Rodinnou terapii Terapie je vhodná při dlouhodobějších, závažnějších nebo opakovaných obtížích dítěte. Je to cesta k pochopení a porozumění tomu, co dítě sděluje prostřednictvím svého chování. V SVP preferujeme práci s celým rodinným systémem.

Individuální psychoterapii dospívajících Pokud je to žádoucí nabízíme také individuální psychoterapii u dospívajících, mladých dospělých nebo rodičů. Jedná se o střednědobou podpurnou terapii. Tuto službu nabízíme, pokud není možné zapojit celou rodinu nebo v případě dostatečné motivace a zájmu klienta.

Terapeutické skupiny pro děti, dospívající Skupinová práce nabízí možnost sdílet obtížné situace s ostatními, společně nacházet řešení a vzájemně se inspirovat. Umožňuje nám vidět chování dítěte mezi vrstevníky. Návčik chování ve skupině pomáhá dětem porozumět svým potížím a pracovat na změně.

Krizová intervence pro třídy jedná se o jednorázovou nebo opakovanou intervenci ve třídě s jasnou konkrétní zakázkou. Cílem je podpora kolektivu, třídního učitele v náročné aktuální situaci.

Harmonizační program pro třídy Program je určený pro třídy, kde se objevují dlouhodobější vztahové nebo výchovné obtíže. Cílem je tyto potíže nahlédnout zvenku, pojmenovat. Snažíme se nabídnout možnosti, jak se třídou dále pracovat, aby došlo ke zklidnění nebo změně aktuální situace.

Aktivity pro školy, pedagogy, spolupracující instituce Nabízíme jednorázové či opakované odborné poradenství v obtížných situacích se žáky, třídami, rodiči či kolegy apod. Realizujeme informační a vzdělávací setkání pro pedagogy.

PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ SVP

jméno	funkce	úva zek	Vzdělání, výcvik
PhDr. Zdeňka Průchová	Vedoucí SVP Psycholog	1	VŠ, obor-psychologie, výcvik SUR, výcvik v rodinné terapii
Mgr. Veronika Šimková	Speciální pedagog	1	VŠ, obor-speciální pedagogika

Mgr. Zdeněk Staněk Ph.D.	Speciální pedagog	0,4	VŠ, obor-speciální pedagogika, výcvik SUR, výcvik v rodinné terapii
Bc. Simona Škrobánková	Sociální pracovníce	1	VŠ, obor-speciální pedagogika
Mgr. Tereza Meissnerová	Sociální pracovníce (od 5/18 na MD)	1	VŠ, obor vych. pro speciálně pedagogické instituce

VZDĚLÁVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ

Supervize Dlouhodobě pracujeme pod supervizí PhDr. Jana Knopa. Ve školním roce 2020/21 proběhlo 15 hodin pravidelné týmové i případové supervize. Účastnili jsme se supervizní skupiny zaměřené na práci s rodinou, proběhlo 5 setkání, celkem 25 hodin supervizní práce. Skupina byla v červnu 2021 ukončena. Vedoucí zahájila pravidelnou supervizi vedení.

Možnosti vzdělávání byly z důvodu pandemických nařízeních výrazně omezeny. Aktivně jsme se zúčastnili online konference s názvem „Dítě pro něj a o něm“.

KLIENTI SVP

Ve školním roce 2020/2021 jsme již byli připraveni na možná omezení spojená s pandemií, proto jsme mohli zachovat provoz nepřerušovaný. Konzultace probíhaly po celý školní rok, pokud to bylo možné, nabízeli jsme osobní setkání, v období celorepublikového lockdownu jsme realizovali především telefonní nebo online konzultace. Kapacita SVP vymezená pro individuální nebo rodinné konzultace byla naplněna, omezeny byly skupinové aktivity, setkání s kolegy z jiných institucí, třídní programy.

Ve školním roce 2020/2021 vyhledalo služby našeho zařízení **279 rodin**, z toho aktivně docházet do SVP začalo **262 rodin**. Celkově proběhlo **690 konzultací s klienty**.

Po celý rok bylo patrné, že se proměnila témata a problematika, se kterou klienti přicházeli. Navýšily se osobnostní a emoční obtíže u dětí a dospívajících, výrazně častěji se objevovaly úzkostně depresivní stavy, pokusy o sebevraždu u dětí a dospívajících, panické stavy, sebepoškozování. Nejohroženější skupinou se nám jeví žáci druhého stupně ZŠ a studenti středních škol. Významně častějším tématem bylo vyrovnávání se s úmrtím člena rodiny, obavy ze zvládnutí školních nároků po ukončení online výuky, výchovné obtíže v rodině, časté konflikty mezi rodiči a dětmi. Výchovné obtíže se ze školy přesunuly do domácího prostředí, kdy společně s únavou a stresem rodičů, nemožností setkávat se přirozeně s vrstevníky, docházelo k rozvoji řady psychických obtíží u dětí, dospívajících i dospělých, ve stresu a přetížení dětí i rodičů některé obtíže a konflikty významně narostly. Přicházeli klienti, kteří by službu psychologa dříve nejspíše nevyhledali. Online konzultace se staly běžnou součástí naší práce, pro většinu klientů to byla přijatelná možnost, jak využít terapeutickou podporu.

Spolupráce se školami i jinými institucemi byla dlouhodoběji omezena. Proto bylo spíše na rodinách samotných, jestli vyhledají potřebnou pomoc. Výrazně se navýšil zájem studentů středních škol o spolupráci v SVP, z čehož vyplynula potřeba vytvořit více prostoru pro skupinové aktivity a alespoň trochu nahradit chybějící setkání s vrstevníky ve formě terapeutických, podpůrných skupin.

Ve školním roce probíhaly následující aktivity:

- Skupinový **program Ulita**, pro žáky na druhém stupni ZŠ. Skupina byla otevřená, některá setkání proběhla online. Celkem se uskutečnilo 9 setkání, skupiny se v průběhu roku účastnilo 10 klientů.
- Během celého školního roku také probíhal **program pro studenty středních škol**, i přes složitost pandemických opatření proběhlo 16 setkání. Skupina se ustálila, pravidelně se jí účastnilo 8 klientů, 3 chlapci a 5 dívek, bylo možné intenzivně terapeuticky pracovat, využít plně potenciál skupinové práce. Skupina byla vedena terapeutickým párem. Činnost skupiny byla ukončena v červnu, jeden chlapec odmaturoval a účast ve skupině ukončil, 7 studentů pokračuje ve skupinové práci v dalším školním roce.
- Vzhledem k dlouhodobému uzavření škol neprobíhaly programy pro třídní kolektivy. Poskytli jsme pouze krizovou intervenci na přímou žádost školy, která proběhla v květnu poté, co byly školy znovu otevřeny.

Tabulka statistika školní rok 2018/2019

Počet žádostí za měsíce září – srpen	279
Počet obnovených klientů za měsíce září – srpen	96
Počet proběhlých konzultací za měsíce září – srpen	690

Hlavní důvody příchodu do střediska

Rodinné problémy a osobní problémy	94
Školní problémy	78

Školní vzdělávání klientů

Mateřská škola	32
Základní škola 1. stupeň	91
Základní škola 2. stupeň	105
Střední škola	26
VŠ, VOŠ, školsky nezařazení	3

ČINNOSTI SVP

Konzultační činnost Vzhledem k závažnosti témat, se kterými rodiny přicházeli, jsme častěji nabízeli intenzivnější individuální psychoterapii pro dospívající. Nabízeli jsme často kombinaci účasti ve skupině a občasnou individuální podporu klienta, tento model se ukazuje jako efektivní a funkční. Vzhledem ke kapacitám SVP stále hledáme cestu. Jak nastavit jasné hranice klientům, kteří se na konzultaci objednají, ale poté opakovaně nepřijdou, čímž znemožňují využití času pro jiné rodiny. Vnímáme, že dobrovolnost a vlastní motivace v docházení na terapii je pro nás prioritní.

Skupinové programy V letošním roce se ukázaly aktivity v menších skupinách studentů nebo žáků jako velmi smysluplné a efektivní. Zaměřili jsme se spíše na starší děti, ve skupinách byl prostor na sdílení společných témat a aktuálních obtíží či prožitků. Skupina se nám jeví jako bezpečný, léčivý prostor kdy klient může zažívat přijetí a pochopení nejen od dospělých terapeutů, ale i od vrstevníků. Řada klientů, kteří zažívali a zažívají odstrčení nebo šikanu v jiných skupinách, zde mohou zažít klid a podporu bez ohledu na svou originalitu okolím často vnímanou spíše jako zátěž.

Programy pro třídy I přes zkušenost, že o programy je velký zájem, došlo k útlumu třídních programů. Během roku jsme hledali cestu, jak programy dále uchopit vzhledem k vytíženosti a možnostem SVP. Uvažujeme o větší provázanosti programů ve třídách a následné podpoře třídních učitelů a asistentů.

Spolupráce SVP s dalšími institucemi byla omezena. Většina tradičních setkání byla zrušena, ve druhém pololetí částečně přesunuta do online prostoru, kde jsme se zúčastnili setkání výchovných poradců a komunitního plánování města Česká Lípa. Nově se psychologka SVP účastní dle potřeby výběrových řízení na ředitele MŠ, ZŠ i SŠ.

PLÁNY DO BUDOUCNA

- V loňském roce jsme se přesvědčili, že plánovat je lepší spíše krátkodobě, přesto jsme si naplánovali jednu dlouhodobější změnu. Ve školním roce 2021/2022 chceme začít používat nový název pro naše zařízení. Po 6 letech existence chceme postupně proměnit podobu našeho loga, letáků, podobu našich webových stránek. Cílem je více se přiblížit klientům, jasněji pojmenovat co, jak a proč děláme. Zjistili jsme a v praxi si ověřili, jaké aktivity můžeme a chceme nabízet, na co se můžeme zaměřit a to bychom chtěli nabízet i nadále.
- Základem naší práce zůstávají každodenní konzultace s rodinou. Chceme více nabízet individuální terapeutické konzultace dospívajícím a rodičům. Poskytovat podporu pedagogům a asistentům pedagoga, které se snažíme stále aktivněji zvát na setkání v neutrálním prostředí a společně hledat, co by jim mohlo v dané situaci pomoci.

Uvědomili jsme si, že neumíme „opravit“ dítě na zakázku dospělých, ale pro započetí změny potřebujeme zájem a zapojení se všech tedy rodiny i pedagogů.

- Našli jsme smysluplnou formu práce se skupinou starších dětí a studentů, cílem je vytvořit bezpečný prostor pro práci na sobě, zpracování nejistot a zranění, pro vlastní rozvoj. V těchto aktivitách chceme pokračovat. Chystáme se nově najít efektivní skupinový program pro děti na prvním stupni základní školy.
- Stále otevřeným tématem pro nás zůstává práce se třídou. Aktuálně nejsme schopni realizovat programy v předchozím objemu. Jako důležitá a efektivnější se nám jeví především spolupráce s třídním učitelem, který třídu vede, s asistentem pedagoga, který mu pomáhá a dalšími pracovníky školy, kteří jsou učiteli oporou. Proto hledáme formu programu, kde maximálně zapojíme a inspirujeme především pedagogy, aby mohli v podpůrných a ozdravných aktivitách se třídou pokračovat i po naší intervenci ve třídě. Věříme, že se nám postupně podaří nabídku pro třídy vytvořit a realizovat v souladu s našimi možnostmi.